

Sygn. akt IV U 611/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 października 2015 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Kazimierz Kostrzewa

Protokolant: protokolant sądowy Marta Bartusiak

po rozpoznaniu w dniu 13 października 2015 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania S. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 30 kwietnia 2015 (...)

z dnia 01 czerwca 2015 roku nr(...)

w sprawie S. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o odsetki

I. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 01 czerwca 2015 roku w ten sposób, że przyznaje S. B. prawo do ustawowych odsetek za opóźnienie w wypłacie renty z tytułu niezdolności do pracy za okres od dnia 26 stycznia 2013 roku do 31 grudnia 2014 roku, a w pozostałej części odwołanie od tej decyzji oddala;

II. umarza postępowanie w zakresie odwołania od decyzji z dnia 30 kwietnia 2015 roku.

Sygn. akt IV U 611/15

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 13 października 2015 r.

Decyzją z dnia 30 kwietnia 2015 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T., na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.), wykonując prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 23 kwietnia 2014 r. przyznający S. B. rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 1 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2014 r., przeliczył ubezpieczonemu to świadczenie. Należność za okres od 1 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2014 r. w kwocie 23.794,82 zł po odliczeniu zaliczki na podatek w wysokości 2.393,00 zł, składki na ubezpieczenie zdrowotne łącznie w kwocie 2.141,53 zł, w tym odliczonej z podatku w kwocie 1.844,10 zł, odliczonej ze świadczenia w kwocie 297,43 zł, tj. kwotę 19.260,29 zł przekazał na rachunek w banku. Wysokość świadczenia wyniosła 950,03 zł, od 1 marca 2013 r. 988,03 zł, zaś od 1 marca 2014 r. 1.003,84 zł.

Odwołanie od tej decyzji wniósł S. B., domagając się jej zmiany i przyznania mu ustawowych odsetek za opóźnienie w wypłacie renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy ustalonej wyrokiem Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 23 kwietnia 2014 r. w kwocie 2.965,00 zł od łącznej kwoty 23.794,82 zł wraz z odsetkami w przypadku zwłoki, poczynając od dnia 30.04.2015 r. W uzasadnieniu odwołujący wskazał, że decyzją z dnia 5 kwietnia 2013 r. organ rentowy odmówił mu przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Sąd Okręgowy w Tarnowie wyrokiem z dnia 23 kwietnia 2014 r. zmienił tę decyzję i przyznał mu prawo świadczenia na okres od 1 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2014 r. Odwołujący podkreślił, że wobec opóźnienia w wypłacie renty, ZUS z tego tytułu obowiązany jest do przyznania mu odsetek.

Decyzją z dnia 1 czerwca 2015 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T., na podstawie art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.), odmówił S. B. przyznania odsetek za opóźnienie w wypłacie renty z tytułu niezdolności do pracy, ustalonej wyrokiem Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 23 kwietnia 2014 r. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podał, że wyrok Sądu Okręgowego w Tarnowie, przyznający ubezpieczonemu prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 1 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2014 r. został zrealizowany decyzją z dnia 30 kwietnia 2015 r., a zatem w terminie 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Wskazał, iż w związku z tym, że w wyroku tym Sąd nie orzekł o odpowiedzialności Zakładu za opóźnienie w przyznaniu świadczenia, brak jest podstaw do wypłaty z tego tytułu odsetek.

Również od tej decyzji S. B. wywiódł odwołanie, domagając się jej zmiany i przyznania mu ustawowych odsetek za opóźnienie w wypłacie renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w kwocie 2.965,00 zł wraz z odsetkami w przypadku zwłoki. W uzasadnieniu odwołujący podtrzymał argumenty podniesione w odwołaniu od decyzji z dnia 30 kwietnia 2015 r. wskazując, że wypłata należnego mu świadczenia nastąpiła wskutek błędu organu rentowego.

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie. W uzasadnieniu podał, że w wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 23 kwietnia 2014 r. zmieniającym decyzję z dnia 5 kwietnia 2013 r. i przyznającym wnioskodawcy prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 1 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2014 r., Sąd ten nie orzekł o odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Zdaniem ZUS, brak takiego rozstrzygnięcia oznacza, iż Sąd kwestii tej nie wyjaśnił i nie rozstrzygnął.

Odwołujący, wezwany przez Sąd o dokładne określenie, za jaki konkretnie okres domaga się zasądzenia odsetek i w jaki sposób obliczył wysokość odsetek na kwotę 2.960,00 zł, w piśmie procesowym z dnia 7 września 2015 r. (data wpływu) podał, że odsetki winny być liczone na dzień wypłaty renty comiesięcznie, poczynwszy od 25 stycznia 2013 r. w wysokości 13%, zaś od 23 grudnia 2014 r. w wysokości 8%. Wskazał, że łączną kwotę odsetek wymienioną w odwołaniu wyliczył ustalając odsetki za opóźnienie od każdej kwoty renty za dany miesiąc, tj. od dnia 25 stycznia 2013 r. od kwoty 950,03 zł, od dnia 25 marca 2013 r. od kwoty 988,03 zł, zaś od dnia 25 marca 2014 r. od kwoty 1.003,84 zł (k. 12).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny sprawy:

Odwołujący S. B. od 31 grudnia 2005 r. do 31 grudnia 2012 r. był uprawniony do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy. W dniu 17 grudnia 2012 r. wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o przyznanie mu prawa do renty na dalszy okres. W decyzjach przyznających ubezpieczonemu rentę termin płatności świadczenia ustalony został na 25 dzień każdego miesiąca.

dowód:

- dokumenty zgromadzone w aktach ZUS, w szczególności: decyzje z dnia 09.03.2006 r., 14.03.2006 r., 17.12.2007 r., 19.01.2009 r. i 18.01.2011 r.- k. 33, 43, 60, 80, 114, 130 cz. IV tych akt, wnioski o rentę z dnia 17.12.2012 r.- k. 130 cz. IV tych akt,

W orzeczeniu z dnia 10 stycznia 2013 r. lekarz orzecznik ZUS, rozpoznając u wnioskodawcy POCHP w okresie wydolności oddechowej; obturacyjny bezdech senny; nadciśnienie tętnicze pierwotne II stopnia według ESC wyrównane; otyłość i stan po endoprotezoplastyce stawu biodrowego prawego uznał, że nie jest on osobą niezdolną do pracy. Na skutek sprzeciwu ubezpieczonego od tego orzeczenia, sprawa skierowana została do rozpatrzenia przez komisję lekarską ZUS, która w opinii lekarskiej z dnia 6 lutego 2013 r. podtrzymała stanowisko wyrażone przez lekarza orzecznika. Uznając, że wnioskodawca nie jest niezdolny do pracy, komisja lekarska zdiagnozowała u niego otyłość brzuszna (BMI 39); astmę oskrzelową nieatopową, przewlekłą; obturacyjny bezdech senny w trakcie leczenia nieinwazyjnego; hipercholesterolemię; nadciśnienie tętnicze w okresie wydolności układu krążenia; implantację endoprotezy bezcementowej stawu biodrowego prawego 26 sierpnia 2010 r.; stan po appendektomii; stan po laparoskopowej cholecystektomii oraz wrodzoną deformację końsko- szpotawą po operacji korekcyjnej stopy prawej, po amputacji palca piątego stopy lewej, korygowaną obuwiem ortopedycznym.

dowód:

- dokumenty zgromadzone w aktach ZUS, w szczególności: orzeczenie lekarza orzecznika ZUS z dnia 10.01.2013 r.- k. 173 cz. II tych akt, k. 132 cz. IV tych akt, orzeczenie komisji lekarskiej ZUS z dnia 06.02.2013 r.- k. 175 -177 cz. II tych akt, k. 136 cz. IV tych akt,

W związku z tym, że orzeczenia lekarzy orzeczników ZUS z dnia: 31 stycznia 2006 r., 4 grudnia 2007 r., 30 grudnia 2008 r. i 29 grudnia 2010 r. budziły zastrzeżenia co do zgodności z zasadami orzecznictwa lekarskiego, ponieważ dokumentacja medyczna zgromadzona w aktach, wynik badania bezpośredniego przeprowadzonego przez komisję lekarską ZUS w dniu 6 lutego 2013 r. oraz dane z przebiegu aktywności zawodowej nie potwierdzały, zdaniem Naczelnego Lekarza ZUS, istnienia od 2006 r. długotrwałej niezdolności do pracy u 58- letniego ubezpieczonego prowadzącego działalność gospodarczą, sprawa na podstawie art. 14 ust. 5 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach

i rentach z FUS przekazana została do rozpatrzenia przez komisję lekarską ZUS.

W orzeczeniu z dnia 14 marca 2013 r., rozpoznając u wnioskodawcy otyłość brzuszna; astmę oskrzelową nieatopową, przewlekłą, dobrze kontrolowaną; obturacyjny bezdech senny; nadciśnienie tętnicze ustabilizowane, w okresie wydolności krążenia; stan po EPP biodra prawego w 2010 r.; stopy końsko- szpotawe; stan po cholecystektomii laparoskopowej

i appendektomii komisja lekarska uznała, że ubezpieczony nie jest osobą niezdolną do pracy. Wydając to orzeczenie, komisja lekarska dysponowała dokumentacją medyczną dostępną

w aktach ZUS od 2005 r., drukiem N-9 z dnia 17 grudnia 2012 r., informacją o przebytej rehabilitacji w ramach prewencji rentowej ZUS w 2012 r., zaświadczeniem z dnia 30 stycznia 2013 r., kartami informacyjnymi z hospitalizacji do grudnia 2012 r. oraz badaniami obrazowymi i biochemicznymi. Orzeczenie komisji lekarskiej ZUS z dnia 14 marca 2014 r. legło u podstaw wydania decyzji z dnia 5 kwietnia 2013 r., którą ZUS Oddział w T. odmówił S. B. przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy na dalszy okres. Decyzja ta została zaskarżona przez ubezpieczonego odwołaniem.

dowód:

- dokumenty zgromadzone w aktach ZUS, w szczególności: pismo Naczelnego Lekarza ZUS z dnia 28.02.2013 r.- k. 138 cz. IV tych akt, orzeczenie komisji lekarskiej ZUS z dnia 14.03.2013 r.- k. 178-180 cz. II akt, k. 141 cz. IV tych akt, decyzja ZUS z dnia 05.04.2013 r.- k. 145 cz. IV tych akt, odwołanie- k. 151-154 cz. IV tych akt,

W toku postępowania w sprawie IV U 825/13 wywołanego odwołaniem ubezpieczonego od decyzji ZUS Oddział w T. z dnia 5 kwietnia 2013 r., Sąd przeprowadził dowód z opinii sądowo- lekarskiej biegłych chirurga ortopedy-traumatologa, kardiologa i neurologa, opinii uzupełniającej tych biegłych sądowych, a także zeznań odwołującego na okoliczność zasadności odwołania od zaskarżonej decyzji. W opinii sądowo- lekarskiej z dnia 24 września 2013 r. biegli chirurg ortopeda- traumatolog, kardiolog i neurolog, rozpoznając u wnioskodawcy chorobę zwyrodnieniową stawów biodrowych

(po wymianie stawu biodrowego prawego w 2010 r.); zespół bolesnego barku lewego; stopy końsko- szpotawe; chorobę Dupuytrena na obu dłoniach; nadciśnienie tętnicze ciężkie; chorobę niedokrwienną serca; przewlekły zespół bólowy kręgosłupa C i L-S oraz zaawansowane zmiany zwyrodnieniowe stawów, uznali go za osobę częściowo niezdolną do pracy na okres od 1 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2014 r. stwierdzając, że ubezpieczony nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. W opinii uzupełniającej z dnia 17 lutego 2014 r. biegli sądowi podtrzymali swoje stanowisko. W uzasadnieniu opinii zasadniczej biegli sądowi wskazali, że u wnioskodawcy stwierdza się znacznie zaawansowany proces zwyrodnieniowy stawów biodrowych, a w stawach ramiennych ograniczenie oraz znaczną bolesność przy ruchach czynnych i biernych. W obrazie

RTG i USG w stawach ramiennych występuje obraz ciasnoty podbarkowej, a w badaniu

MR lewego stawu ramiennego uszkodzenia ścięgna mięśnia nadgrzebieniowego

i zaawansowane zmiany destrukcyjno- zwyrodnieniowe. W badaniu kończyn dolnych stwierdza się stopy końsko- szpotawe, wymagające odpowiedniego obuwia i powodujące ograniczenia bólowe przy dłuższym staniu i chodzeniu, a w badaniu fizykalnym kręgosłupa szyjnego- ograniczenia ruchomości, ograniczenia zgięcia do boków, rotację bierną bolesną, znaczne napięcie mięśni przykręgosłupowych, ograniczenie zgięcia kręgosłupa do boku,

a ponadto chód utykający na prawą kończynę dolną. W wyniku badania neurologicznego rozpoznano nieprawidłowe odruchy z kończyny górnej prawej, wyszczuplenie podudzia lewego o 2 cm, nieprawidłowe odruchy słabe kolanowe oraz niedoczulicę na udzie i podudziu prawym. Badanie obu dłoni wykazało przykurcz Dupuytrena palców IV- tych na obu dłoniach, a badanie fizykalne- ciężkie nadciśnienie tętnicze z przerostem mięśnia sercowego (ECHO) oraz chorobę niedokrwienną serca. Na podstawie dokumentacji medycznej

(RTG, MR kręgosłupa MR barku, ECHO serca) oraz badania fizykalnego własnego biegli sądowi stwierdzili u opiniowanego znaczne i bardzo istotne ograniczenie sprawności narządów ruchu oraz układu krążenia w postaci nadciśnienia tętniczego (ciężkiego, wikłanego zmianami narządowymi) i choroby niedokrwiennej serca powodujące u niego nadal częściową okresową niezdolność do pracy. Wydając tę opinię biegli sądowi dysponowali taką samą dokumentacją medyczną dotyczącą stanu zdrowia wnioskodawcy, jak komisja lekarska ZUS, a ponadto wynikiem badania USG barku prawego i lewego z dnia 21 maja 2013 r., wynikiem badania RTG kręgosłupa L-S z dnia 16 maja 2013 r. oraz wynikiem badania

MR kręgosłupa L-S z dnia 17 maja 2013 r. W oparciu o wydaną w sprawie opinię sądowo- lekarską, wyrokiem z dnia 23 kwietnia 2014 r. Sąd Okręgowy w Tarnowie zmienił zaskarżoną decyzję ZUS Oddział w T. z dnia 5 kwietnia 2013 r. w ten sposób, że przyznał odwołującemu prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 1 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2014 r. Od orzeczenia tego organ rentowy wywiódł apelację. Wyrokiem z dnia 25 marca 2015 r., sygn. akt III AUa 975/14, Sąd Apelacyjny w Krakowie oddalił apelację organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 5 kwietnia 2013 r.

dowód:

- opinia sądowo- lekarska z dnia 24.09.2013 r.- k. 14-15 akt IV U 825/13,
- opinia uzupełniająca z dnia 17.02.2014 r.- k. 46 akt IV U 825/13,
- wyrok SO w Tarnowie z dnia 23.04.2014 r.- k. 61 akt IV U 825/13,
- apelacja- k. 71-73 akt IV U 825/13,
- wyrok SA w Krakowie z dnia 25.03.2015 r.- k. 96 akt IV U 825/13,

Akta rentowe ubezpieczonego wraz z prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w T. z dnia 23 kwietnia 2014 r., sygn. akt IV U 825/13, wpłynęły do organu rentowego w dniu 17 kwietnia 2015 r. W piśmie z dnia 22 kwietnia 2015 r. organ rentowy zwrócił się do Powiatowego Urzędu Pracy w T. z prośbą o udzielenie informacji, czy odwołujący w okresie od 1 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2014 r. pobierał zasiłek dla bezrobotnych, a jeżeli tak, o podanie kwoty brutto wypłaconych mu zasiłków w rozbiciu na poszczególne miesiące. W piśmie z dnia 24 kwietnia 2015 r. Powiatowy Urząd Pracy w T. poinformował organ rentowy, że od 1 stycznia 2013 r. odwołujący nie figurował w ewidencji osób bezrobotnych i poszukujących pracy prowadzonej przez PUP w T.. W oświadczeniu z dnia 27 kwietnia 2015 r. skierowanym do ZUS na wezwanie z dnia 22 kwietnia 2015 r. odwołujący podał, że nie jest zarejestrowany jako osoba bezrobotna, nie pobierał zasiłku dla bezrobotnych, nie osiągał przychodu z tytułu działalności zarobkowej, prowadzi działalność gospodarczą i nie pobierał zasiłku z Ośrodka Pomocy Społecznej, wskazując numer rachunku bankowego, na który ma wpływać należna mu renta z tytułu niezdolności do pracy. Wyrok Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 23 kwietnia 2014 r. zrealizowany został decyzją ZUS Oddział w T. z dnia 30 kwietnia 2015 r. Decyzją tą organ rentowy przeliczył odwołującemu rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy wskazując, że świadczenie to przysługuje mu do 31 grudnia 2014 r. Należność za okres od 1 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2014 r. w kwocie 23.794,82 zł po odliczeniu zaliczki na podatek w wysokości 2.393,00 zł, składki na ubezpieczenie zdrowotne łącznie w kwocie 2.141,53 zł, w tym odliczonej z podatku w kwocie 1.844,10 zł, odliczonej ze świadczenia w kwocie 297,43 zł, tj. kwotę 19.260,29 zł organ rentowy przekazał na rachunek w banku. Wysokość świadczenia wyniosła 950,03 zł, od 1 marca 2013 r.- 988,03 zł, zaś od 1 marca 2014 r.- 1.003,84 zł. Zakład ustalił termin płatności renty na 25 dzień każdego miesiąca.

dowód:

- dokumenty zgromadzone w aktach ZUS, w szczególności: odpis wyroku SA w Krakowie z dnia 25.03.2015 r., sygn. akt III AUa 975/14, z adnotacją o dacie wpływu akt do ZUS- k. 194 cz. IV akt ZUS, pisma ZUS z dnia 22.04.2015 r.- k. 202-203 cz. IV tych akt, pismo PUP w T. z dnia 24.04.2015 r.- k. 205 cz. IV tych akt, oświadczenie odwołującego z dnia 27.04.2015 r.- k. 206 cz. IV tych akt, decyzja ZUS z dnia 30.04.2015 r.- k. 207 cz. IV tych akt,

W odwołaniu od decyzji z dnia 30 kwietnia 2014 r., które wpłynęło do organu rentowego w dniu 27 maja 2015 r., ubezpieczony kwestionując zaskarżoną decyzję faktycznie domagał się przyznania mu odsetek za opóźnienie w wypłacie renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy wraz z odsetkami. W odwołaniu tym nie podniósł żadnych zarzutów odnośnie decyzji z dnia 30 kwietnia 2015 r. realizującej wyrok Sądu Okręgowego w T. z dnia 23 kwietnia 2014 r., sygn. akt IV U 825/13.

dowód:

- odwołanie od decyzji z dnia 30.04.2015 r.- k. 2-3,

Stan faktyczny w sprawie Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów.

Sąd pozytywnie ocenił dowody z dokumentów, których autentyczność oraz wiarygodność, jak również poprawność materialna i formalna nie budziły wątpliwości, zaś ich treść i forma nie były kwestionowane przez strony postępowania. Brak było zatem jakichkolwiek podstaw, także takich, jakie należałoby uwzględnić z urzędu, aby dokumentom tym odmówić właściwego im znaczenia dowodowego. Dokumenty urzędowe stanowiły zatem dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 k.p.c.), zaś dokumenty prywatne dowód tego, że osoba która je podpisała złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie (art. 245 k.p.c.).

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje:

Odwołanie od zaskarżonej decyzji ZUS Oddział w T. z dnia 1 czerwca 2015 r. zasługiwało na częściowe uwzględnienie, postępowanie zaś w zakresie odwołania od decyzji z dnia 30 kwietnia 2015 r. należało umorzyć.

Przedmiotem postępowania w niniejszej sprawie było ustalenie, czy organ rentowy powinien wypłacić odwołującemu S. B. odsetki za opóźnienie w wypłacie renty z tytułu niezdolności do pracy i za jaki okres, w sytuacji, gdy przyznanie ubezpieczonemu świadczenia nastąpiło w związku z wykonaniem przez organ rentowy prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 23 kwietnia 2014 r., sygn. akt IV U 825/13, który zmienił decyzję organu rentowego z dnia 5 kwietnia 2013 r. i przyznał odwołującemu rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres od 1 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2014 r.

Stosownie do treści art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1442 ze zm.), jeżeli Zakład- w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych- nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia

w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Zgodnie z art. 118 ust. 1 z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.), organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120. W myśl zaś ust. 1a, w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. W zdaniu drugim dodano, że organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Przez wyjaśnienie „ostatniej niezbędnej okoliczności” trzeba rozumieć wyjaśnienie ostatniej okoliczności koniecznej do ustalenia samego istnienia prawa wnioskodawcy do świadczenia. Jak wskazał Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyroku z dnia 19 stycznia

2012 r., III AUa 1549/11 (LEX nr 1124837), wyjaśnienie okoliczności niezbędnej do wydania decyzji oznacza dokonanie czynności mającej na celu ustalenie stanu faktycznego, czyli przeprowadzenie dowodów i ich ocenę.

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 11 września 2007 r., P 11/07

(OTK-A 2007 Nr 8, poz. 97) stwierdził, że poprzez wyjaśnienie „ostatniej niezbędnej okoliczności” trzeba rozumieć wyjaśnienie ostatniej okoliczności koniecznej do ustalenia samego istnienia prawa wnioskodawcy do świadczenia, a taką okolicznością jest w świetle art. 14 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS wydanie orzeczenia

w przedmiocie niezdolności do pracy przez komisję lekarską ZUS w sprawie o prawo do świadczeń uzależnionych od niezdolności do pracy. Powołany przepis stanowi bowiem, że orzeczenie lekarza orzecznika, od którego nie wniesiono sprzeciwu lub co do którego nie zgłoszono wadliwości, albo orzeczenie Komisji Lekarskiej, stanowi dla organu rentowego podstawę do wydania decyzji w sprawie świadczeń przewidzianych w ustawie, do których prawo jest uzależnione od stwierdzenia niezdolności do pracy oraz niezdolności do samodzielnej egzystencji.

Tak też wypowiedział się Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 19 grudnia 2012 r., III AUa 1008/12 (LEX nr 1239955).

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 21 czerwca 2012 r., III UK 110/11 (Legalis nr 537327) uznał, że wydanie orzeczenia w przedmiocie niezdolności do pracy oraz jego kontrola dokonywana przez głównego Lekarza Orzecznika Oddziału stanowią niezbędne etapy postępowania prowadzonego przez organ rentowy w sprawach o świadczenia rentowe, a zarówno lekarz orzecznik, jak i główny Lekarz Orzecznik Oddziału działają w ramach organu rentowego. Dlatego też ich ewentualne błędy muszą być uznane za błędy organu rentowego ze wszystkimi konsekwencjami, także wynikającymi z zastosowania art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Rację ma organ rentowy, że Sąd Okręgowy w Tarnowie w wyroku z dnia 23 kwietnia 2014 r., sygn. akt IV U 825/13, którym zmienił decyzję ZUS z dnia 5 kwietnia 2013 r. i przyznał odwołującemu rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres od 1 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2014 r., nie orzekł o odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Wbrew twierdzeniom ZUS, brak zamieszczenia w sentencji wyroku takiego orzeczenia nie pozbawia ubezpieczonego możliwości ubiegania się o odsetki za opóźnienie w wypłacie świadczenia.

Zgodnie bowiem z ugruntowanym orzecznictwem Sądu Najwyższego i Sądów Apelacyjnych, brak orzeczenia organu odwoławczego o odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, o którym mowa

w art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, nie pozbawia ubezpieczonego prawa do odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia

(por. uchwała SN z dnia 24 marca 2011 r., I UZP 2/11, OSNP 2011/19-20/255, wyrok

SA w Gdańsku z dnia 13 listopada 2013 r., III AUa 317/13, Legalis nr 747070 i z dnia 9 maja 2013 r., III AUa 1700/12, Legalis nr 732616, wyrok SA w Poznaniu z dnia 27 września

2012 r., III AUa 424/12, Legalis nr 733870, wyrok SA w Krakowie z dnia 2 października 2012 r., III AUa 485/12,

Legalis nr 733157). Jak zauważył Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 24 marca 2011 r., I UZP 2/11 (OSNP 2011/19-20/255), w wyniku nowelizacji ustawy emerytalno- rentowej aktem zmieniającym z dnia 23 stycznia 2009 r.

(chodzi o ustawę z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS, Dz. U. z 2009 r. Nr 42, poz. 338) ustawodawca nie tylko sprecyzował treść art. 118 ust. 1a przez stwierdzenie, iż dniem wyjaśnienia ostatniej

okoliczności niezbędnej do wydania decyzji jest dzień wpływu prawomocnego orzeczenia sądu tylko wówczas, gdy organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie tej okoliczności, ale i nałożył na sąd przyznający prawo do

świadczenia obowiązek rozstrzygnięcia z urzędu o tej odpowiedzialności, tj. rozstrzygnięcia zarówno stwierdzającego taką odpowiedzialność, jak i jej brak. Niezamieszczenie tej treści rozstrzygnięcia w sentencji wyroku nie jest jednak

równoznaczne z orzeczeniem negatywnym i nie pozbawia ubezpieczonego prawa do odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia.

W kolejnym procesie sądowym, w którym wnioskodawca domaga się wypłaty odsetek od przyznanego z opóźnieniem świadczenia, dopuszczalne, a wręcz konieczne, jest prowadzenie postępowania dowodowego na tę okoliczność.

W sprawach o odsetki za opóźnienie w wypłacie świadczenia sąd bada więc, czy organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Pogląd ZUS zawarty w odpowiedzi na odwołanie nie jest zatem słuszny.

Za uchybienie przez organ rentowy terminowi do ustalenia prawa lub wypłaty świadczenia z ubezpieczeń społecznych w rozumieniu art. 85 ust. 1 zdanie 1 ustawy z dnia

13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, uważa się zarówno niewydanie

w ustawowo określonym czasie decyzji przyznającej prawo, jak i wydanie błędnej decyzji (odmawiającej owego prawa mimo spełnienia przez wnioskodawcę warunków jego uzyskania), następnie zmienionej przez sąd w postępowaniu

odwoławczym.

Podkreślić jednocześnie trzeba, iż na płaszczyźnie uregulowania art. 85 ust. 1, odpowiedzialność w zakresie odsetek za opóźnienie w przyznaniu prawa lub wypłacie świadczenia nie ma absolutnego charakteru. Zgodnie bowiem ze zdaniem drugim tegoż przepisu, odpowiedzialność tę wyłącza sytuacja, gdy opóźnienie jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności.

O winie organu rentowego rodzącej odpowiedzialność za nieustalenie prawa do świadczenia (a w zasadzie nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji o przyznaniu świadczenia) można mówić jedynie wówczas, gdy w oparciu o dostępne temu organowi dowody (w szczególności zgromadzone w aktach rentowych) można jednoznacznie rozstrzygnąć o przysługiwaniu zawnioskowanego świadczenia (por. wyrok SA w Krakowie z dnia 16 kwietnia 2013 r., III AUa 1460/12, LEX nr 1311965).

Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe prowadzi do wniosku, że ZUS ponosi odpowiedzialność za opóźnienie w wypłacie wnioskodawcy renty z tytułu niezdolności do pracy.

Biorąc pod uwagę sporną w sprawie dotyczącej prawa ubezpieczonego do renty z tytułu niezdolności do pracy okoliczność faktyczną, którą było istnienie u niego niezdolności do pracy, istotne w kontekście prawa do odsetek jest stwierdzenie, czy organ rentowy w ramach udzielonych mu kompetencji i nałożonych obowiązków podjął określone działania zmierzające do wyjaśnienia tej okoliczności warunkującej prawo do świadczenia.

W tym miejscu zaakcentować należy, że po wniesieniu przez ubezpieczonego w dniu 17 grudnia 2012 r. do organu rentowego wniosku o przyznanie prawa do renty na dalszy okres, ZUS miał wszystkie niezbędne dane pozwalające na wydanie rozstrzygnięcia zgodnego

z prawem. W postępowaniu sądowym toczącym się pod sygn. akt IV U 825/13 nie ustalono żadnych nowych przesłanek wypłaty świadczenia, których wykazanie ciążyłoby na ubezpieczonym, a które nie były znane organowi rentowemu. Biegli sądowi chirurg ortopeda- traumatolog, neurolog i kardiolog, którzy wypowiadali się o stanie zdrowia badanego w toku tej sprawy, dysponowali tą samą dokumentacją medyczną, co komisja lekarska ZUS, która oceniała stan zdrowia ubezpieczonego. Dodatkowo został im przedłożony wynik badania USG barku prawego i lewego z dnia 21 maja 2013 r., wynik badania RTG kręgosłupa

L-S z dnia 16 maja 2013 r. i wynik badania MR kręgosłupa L-S z dnia 17 maja 2013 r. Dokumenty te potwierdzają jednak istniejące już wcześniej u odwołującego, który od

31 grudnia 2005 r. do 31 grudnia 2012 r. pobierał rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy, schorzenia z zakresu narządu ruchu. Poza tym trzeba mieć na uwadze, że biegli sądowi w sprawie IV U 825/13 wyraźnie stwierdzili, iż przyczyną dalszej częściowej okresowej niezdolności do pracy u odwołującego jest współistnienie schorzeń z zakresu narządu ruchu oraz układu krążenia w postaci nadciśnienia tętniczego (ciężkiego, wiktlanego zmianami narządowymi) i choroby niedokrwiennej serca. Te schorzenia były zaś u wnioskodawcy diagnozowane we wcześniejszych latach.

Skoro więc Sąd Okręgowy w Tarnowie prawomocnym wyrokiem z dnia 23 kwietnia 2014 r., sygn. akt IV U 825/13, zmienił decyzję organu rentowego z dnia 5 kwietnia 2013 r.

i przyznał ubezpieczonemu prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres od 1 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2014 r. stwierdzić należało, że organ rentowy wydał nieprawidłową decyzję, a nastąpiło to wskutek błędu, tj. niewłaściwej oceny stanu zdrowia wnioskodawcy.

Rację miał więc odwołujący podnosząc, że opóźnienie w wypłacie należnej mu renty jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w powołanym już wyroku z dnia 21 czerwca 2012 r.,

III UK 110/11 (LEX nr 1227452), błąd organu rentowego skutkujący jego „odpowiedzialnością odsetkową” może stanowić efekt błędu w wykładni lub niewłaściwym zastosowaniu prawa oraz błędu w ustaleniach faktycznych. Jeśli zatem wydanie nieprawidłowej decyzji w sprawie o rentę z tytułu niezdolności do pracy byłoby następstwem niewłaściwej oceny stanu zdrowia osoby ubiegającej się o to świadczenie dokonanej przez lekarza orzecznika lub

głównego Lekarza Orzecznika Oddziału, a więc następstwem niewłaściwych ustaleń faktycznych, to błąd taki należy uznać za błąd organu rentowego, powodujący jego odpowiedzialność na podstawie art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 23 października 2013 r., III AUa 425/13 (LEX nr 1388838) podkreślił natomiast, że wydanie przez organ rentowy niezgodnej z prawem decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia

w sytuacji, gdy było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem, w szczególności, gdy ubezpieczony wykazał wszystkie przesłanki świadczenia, oznacza, że opóźnienie

w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność, choćby nie można było mu zarzucić niestaranności w wykładni

i zastosowaniu prawa.

Podzielając w pełni te poglądy uznać należało, że skoro wyjaśnienie okoliczności mających wpływ na prawo odwołującego do renty z tytułu niezdolności do pracy nastąpiło dopiero w postępowaniu sądowym, a organ rentowy dysponował materiałem dowodowym pozwalającym na dokonanie ustaleń faktycznych, umożliwiających wydanie decyzji przyznającej ubezpieczonemu prawo do świadczenia rentowego, w żadnym razie nie może być mowy o wyłączeniu odpowiedzialności ZUS za opóźnienie w wypłacie wnioskodawcy renty z tytułu niezdolności do pracy.

W piśmie procesowym z dnia 7 września 2015 r. odwołujący podał, że domaga się wypłaty ustawowych odsetek od 25 stycznia 2013 r. w wysokości 13%, zaś od 23 grudnia 2014 r. w wysokości 8%. Wskazał, że łączną kwotę odsetek wymienioną w odwołaniu wyliczył ustalając odsetki za opóźnienie od każdej kwoty renty za dany miesiąc, tj. od dnia 25 stycznia 2013 r. od kwoty 950,03 zł, od dnia 25 marca 2013 r. od kwoty 988,03 zł, zaś od dnia 25 marca 2014 r. od kwoty 1.003,84 zł.

Ubezpieczony od 31 grudnia 2005 r. do 31 grudnia 2012 r. pobierał rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy. W dniu 17 grudnia 2012 r. wystąpił do organu rentowego

z wnioskiem o przyznanie mu prawa do renty na dalszy okres. Od tego dnia ZUS miał 30 dni na wydanie prawidłowej decyzji uwzględniającej wniosek. W przypadku wnioskodawcy najbliższy termin płatności świadczenia rentowego przypadła na dzień 25 stycznia 2013 r. (art. 118 ust. 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS). Skoro tak, organ rentowy pozostaje w zwłoce z wypłatą ubezpieczonemu świadczenia od dnia

26 stycznia 2014 r., tj. od dnia następującego po ustalonym terminie płatności należnej mu renty. Stosownie do treści § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 lutego 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie

w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych (Dz. U Nr 12, poz. 104), odsetki wypłaca się za okres od dnia następującego po upływie terminu na ustalenie prawa do świadczeń lub ich wypłaty, przewidzianego w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń- do dnia wypłaty świadczeń. Odsetki przewidziane w art. 85 ust. 1 ustawy systemowej od kwoty świadczenia (wyrównania świadczenia) przyznanego wyrokiem sądu w sytuacji, gdy organ rentowy z naruszeniem prawa odmówił jego przyznania, nalicza się więc od upływu terminu, w którym organ rentowy powinien był wydać prawidłową decyzję uwzględniającą wniosek (zob. wyrok SN z dnia 14 września 2007 r., III UK 37/07, OSNP 2008/21-22/326).

W tym stanie faktycznym i prawnym, Sąd zmienił zaskarżoną decyzję z dnia

1 czerwca 2015 r. w ten sposób, że przyznał odwołującemu prawo do ustawowych odsetek za opóźnienie w wypłacie renty z tytułu niezdolności do pracy za okres od 26 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2014 r.

W pozostałej zaś części odwołanie od decyzji z dnia 1 czerwca 2014 r. oddalił. Sąd nie mógł bowiem orzekać o odsetkach od ustawowych odsetek, jak się tego domagał odwołujący. Niedopuszczalne jest bowiem naliczanie odsetek za opóźnienie w realizacji świadczeń

z ubezpieczeń społecznych. Jak podniósł Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 9 maja 2012 r., III AUa 1754/11 (Legalis nr 551703), przepisy z zakresu ubezpieczeń społecznych, które stanowią autonomiczny, niezależny od cywilnego porządek prawny, nie przewidują możliwości dochodzenia odsetek od zaległych odsetek. Organ rentowy ma obowiązek zapłacić obok świadczenia głównego (emerytury/renty) niezależnie od niego oznaczonej ułamkowej

części tego świadczenia (odsetki) za określony czas niemożności używania przez emeryta/rencistę pieniędzy należnych z tytułu tego świadczenia. Brak jest natomiast podstaw prawnych do przyznania dalszego wyrównania szkody dla ubezpieczonego wynikłej

z opóźnienia w zrealizowaniu należnego mu świadczenia. W wyroku tym Sąd Apelacyjny podkreślił, że podstawy prawnej dochodzenia odsetek od zaległych odsetek upatrywać należy w przepisach prawa cywilnego, a mianowicie w art. 482 § 1 k.c. stanowiącym, iż od zaległych odsetek można żądać odsetek za opóźnienie dopiero od chwili wytoczenia o nie powództwa, chyba że po powstaniu zaległości strony zgodziły się na doliczenie zaległych odsetek do dłuższej sumy. Z kolei z dyspozycji normy zawartej w art. 85 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych wynika odwołanie do przepisów Kodeksu cywilnego jedynie w zakresie unormowań dotyczących wysokości odsetek ustawowych. Brak natomiast odesłania do przepisów tego aktu dopuszczających żądanie odsetek od zaległych odsetek. Prawo regulujące ubezpieczenia społeczne zawiera w przedmiocie wyznaczonych nim stosunków prawnych regulacje wyczerpujące.

Wyliczenia stosownych kwot ustawowych odsetek dokona organ rentowy.

Wobec powyższych okoliczności, na mocy powołanych wyżej przepisów prawa materialnego oraz art. 477¹⁴ § 1 i 2 k.p.c., Sąd orzekł, jak w punkcie I wyroku.

Sąd umorzył postępowanie w zakresie odwołania od decyzji z dnia 30 kwietnia 2015 r., o czym rozstrzygnął w punkcie II wyroku, ponieważ w odwołaniu tym ubezpieczony nie sformułował żadnych zarzutów odnośnie wydanej w sprawie decyzji realizującej wyrok Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 23 kwietnia 2014 r., sygn. akt IV U 825/13.

W odwołaniu tym zawarł tylko wniosek o przyznanie ustawowych odsetek za opóźnienie w wypłacie renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy wraz z odsetkami. Na skutek tego wniosku, w dniu 1 czerwca 2015 r. organ rentowy wydał decyzję, którą odmówił ubezpieczonemu przyznania odsetek za opóźnienie w wypłacie renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy. Zaskarżając tę decyzję odwołujący powtórzył w zasadzie treść odwołania od decyzji z dnia 30 kwietnia 2015 r. Skoro tak, zbędne było orzekanie w przedmiocie odwołania od tej właśnie decyzji, ponieważ ubezpieczony nie zakwestionował jej prawidłowości. Decyzją z dnia 30 kwietnia 2015 r. organ rentowy, wykonując prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 23 kwietnia 2014 r. przyznający ubezpieczonemu rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 1 stycznia 2013 r. do

31 grudnia 2014 r., przeliczył to świadczenie. Należność za okres od 1 stycznia 2013 r. do

31 grudnia 2014 r. w kwocie 23.794,82 zł po odliczeniu zaliczki na podatek w wysokości 2.393,00 zł, składki na ubezpieczenie zdrowotne łącznie w kwocie 2.141,53 zł, w tym odliczonej z podatku w kwocie 1.844,10 zł, odliczonej ze świadczenia w kwocie 297,43 zł,

tj. kwotę 19.260,29 zł przekazał na rachunek w banku. Wysokość świadczenia wyniosła 950,03 zł, od 1 marca 2013 r. - 988,03 zł, zaś od 1 marca 2014 r. - 1.003,84 zł. Powyższych kwot odwołujący nie kwestionował. W odwołaniu od decyzji z dnia 30 kwietnia 2015 r. domagał się tylko przyznania ustawowych odsetek za opóźnienie w wypłacie renty wraz z odsetkami.

Postępowanie wywołane odwołaniem od decyzji z dnia 30 kwietnia 2015 r. należało zatem umorzyć. Zgodnie bowiem z treścią art. 355 § 1 k.p.c., sąd wydaje postanowienie

o umorzeniu postępowania, jeżeli powód cofnął ze skutkiem prawnym pozew lub jeżeli wydanie wyroku stało się z innych przyczyn zbędne lub niedopuszczalne.